

MBSTS

MESLEKİ BİLGİLER

SEVİYE TESPİT SINAVI

KUR'AN BİLGİSİ

MBSTS

BÖLÜM 1: **TECVİD BİLGİSİ**

ZİHİN HARİTASI - BAŞLIKLAR

İhfâ

- Sâkin Nûn ve Tenvin'in İhfâsı
- Dudak İhfâsı

İzhâr

- Sâkin Nûn ve Tenvin'in İzhârı
- Sâkin Mimin İzhârı
- İzhâr-ı Kameriyye
- Kelime İzhârı

İklâb

Sekte

İhfâ

- Sözlük anlamı gizlemek olan İhfâ, sâkin nûn ve tenvinin İhfâsı ve sâkin mimin İhfâsı olmak üzere ikiye ayrılır.

1. Sâkin Nûn ve Tenvin'in İhfâsı:

- Tenvin veya sâkin nûn'dan sonra aşağıdaki on beş harf geldiğinde ihfâ söz konusu olur:

ت ث ج د ذ ز س ش ص ض ط ظ ف ق ك

- Örnekler:

مَاءٍ دَافِقٍ مِّنْ تَحْتِهَا جَنَاتٌ تَجْرِي وَيُنْقَلَبُ بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ

İhfâ

- İhfâ'nın uygulanmasında en önemli hususlardan biri, tenvin ve sâkin nûn'u gizli nûn olarak telâffuz etmektir.
- Gizli nûn, genizden çıkar.
- İhfâ yapılırken açık nûn'un seslendirilmesinde olduğu gibi dilin ucu üst ön diş etlerine temas ettirilmez.
- İhfâ'da ikinci önemli husus, bu gizli nûn sesinin yaklaşık bir-bir buçuk elif arası yayılarak çıkarılmasıdır.

İhfâ

2.Dudak İhfâsı:

- Sâkin mimden sonra ب harfi bulunursa dudak İhfâsı (ihfâ-i şefevî) olur. Çünkü her iki harfin mahreci de dudaklardır. Sâkin mimin İhfâsında sâkin mim ilk kelimenin sonunda, ب harfi ise bir sonraki kelimenin başında yer alır.

تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ كُنْتُمْ بِهِ وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ وَمَنْ يَعْتَصِمْ بِاللَّهِ

örneklerinde olduğu gibi.

İzhar

- İzhâr sâkin nûn ve tenvinin İzhârı, sâkin mimin İzhârı, kamerî İzhâr ve kelime İzhârı olmak üzere dört çeşittir.
- Tenvin ve sâkin nûn dan sonra aşağıdaki altı harften biri bulunursa sâkin nûn ve tenvin'in İzhârı olur. İzhâr harfleri aşağıdaki altı harftir:

أ ح خ ع غ ه

- Örnekler:

كُلُّ أَمْنٍ نَارٌ حَامِيَةٌ وَأَنْحَرَسْ يَوْمَئِذٍ خَاشِعَةٌ مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ أَنْعَمْتَ مِنْ غَلٍّ قَوْمٍ هَادٍ

- İzhâr yapılırken sâkin nûn veya tenvin açık nûn'un mahrecinden telaffuz edilir. Genizden ğunne(gizli nûn) sesi çıkmaz.

İzhar

- Kamerî bir harften önceki *lâm-ı ta'rif*'in sükûnûn'un açık biçimde okunmasına kamerî İzhâr denir. Kamerî harfler aşağıdaki 14 harftir:

أ ب ج ح خ ع غ ف ق ك م و ه ي

- Örnekler:

الْحَمْدُ الْعَالَمِينَ الْمُسْتَقِيمِ الْمَغْضُوبِ الْكِتَابِ الْخَرِ
الْأَرْضَ الْحَقُّ الْفَاسِقِينَ

الْخَاسِرُونَ الْمَلَكَةِ الْخَاشِعِينَ الْعَمَامِ الْمُحْسِنِينَ
الْجَاهِلِينَ الْمَوْتَى الْقُرْبَى الْيَتَامَى

İzhar

- Âsım kıraatinde bu İzhârın bir istisnası vardır. Hucurat Suresi'nin 11.âyetindeki **بِئْسَ الْأَسْمُ الْفُسُوقُ** ifadesindeki **الاسْمُ** kelimesindeki harekeli hemze, harekesini kendinden önceki **ل** harfine bırakır ve bu ifade *bi'se lismu'l-fusûku* şeklinde nakil ile okunur.
- Sâkin nûn dan sonra **و** veya **ي** harflerinden biri gelir ve bunlar aynı kelimedede bulunursa kelime İzhârı olur. Kur'ân 'da dört kelimedede bu tür bir İzhâr söz konusu olur. Bunlar, **بُنْيَانٌ** ve **صِنْوَانٌ** **قِنْوَانٌ** **الدُّنْيَا** kelimeleridir.

İklâb

- Sözlük anlamı, çevirmek ve döndürmektir. Tenvin veya sâkin nûn dan sonra ب harfi geldiğinde tenvin veya sâkin nûn 'u tam bir mime çevirmek ve ب harfinden önce oluşan mim'i ğunne ile İhfâ etmektir. İklâb, bir kelimedede olduğu gibi iki ayrı kelime arasında da olur.

- Örnekler:

أَنْبِيَاءَ اللَّهِ لِيُنَبِّذَنَّ مِنْ بَعْدِ سَمِيعٍ بَصِيرٍ

- Tanımdaki mimin İhfâsından maksat mimin gizlenmesi değil, İhfâ-i şefevî'de olduğu gibi mimin mahrecinin zayıflatılmasıdır (Dağdeviren, s.111).
- İklâb'da sâkin nûn ve tenvinin tam bir mime dönüşümü söz konusu olduğundan dudakların kapanması gerekir. Dolayısıyla dudaklar, İhfâ yapar gibi açık bırakılmaz.

Sekte

- Sekte, tilavet sırasında nefes almadan sesi kesmek demektir.
- Sekte vasl halinde uygulanır. İmam Âsım Kur'ân'da dört yerde sekte yapar. Bunlardan ikisi elif, ikisi de sükûn üzere icra edilir.
- Kehf Sûresinin birinci âyetinin sonu **عَوَجًا** kelimesiyle biter ve ikinci âyet **قِيَمًا** kelimesiyle başlar. Birinci âyetle ikinci âyetin başı vasl edildiğinde **عَوَجًا** kelimesinde vakfedilirmiş gibi elif üzere durulur ve nefes kesilmeden biraz(bir elif miktarı) sessiz kalınır ve **قِيَمًا** kelimesiyle tilavete devam edilir.

Sekte

- Yâsîn Sûresi'nin 52.âyetindeki **مِنْ مَّرْقَدِنَا** ifadesinden sonra sekte yapılarak bir sonraki **هَذَا** kelimesinin tilavetine geçilir.
- Kiyâme Sûresi'nin 27.âyetindeki **مَنْ** ile **رَاقٍ** kelimeleri arasında sekte sükûn üzere yapılır. **مَنْ** kelimesindeki **ن** harfi üzerinde nefes almadan bir elif miktarı durup, sonra **رَاقٍ** kelimesine geçmek sûretiyle icra edilir.

Sekte

- Mutaffifin Sûresinin 14.âyetindeki **بَلِّ** ile **رَانَ** kelimeleri arasında da sükûn üzere sekte yapılır.
- Âsım kıraatinde bu dört yerin dışında bazı yerlerde **ه** harfi üzerinde sekte yapılmaktadır. Bu sekteye *hâ-i sekte* adı verilir. Söz konusu **ه** harflerinin üzerinde cezim vardır. Bu bakımdan zamir olmadığı anlaşılmaktadır. Kelimelerin son harfinin harekesini korumak için yapılır.

Sekte

Âsım kıraatine göre aşağıdaki âyetlerde hâ-i sekte yer almaktadır:

- لَمْ يَتَسَنَّهٗ (Bakara, 2/259)
- اَفْتَدِهٗ (En'âm, 6/90)
- كِتَابِيَهٗ (Hâkka, 69/19,25)
- حِسَابِيَهٗ (Hâkka, 69/20)
- مَالِيَهٗ (Hâkka, 69/28)
- سُلْطَانِيَهٗ (Hâkka, 69/29)
- مَا هِيَ (Kâria, 101/10)

Âsım kıraatine göre yukarıda yedi kelimedeki ◦ harfleri vasl halinde sekte ile okunur. Bu kelimelerde vakf yapılırsa sekte söz konusu olmaz. Hâ-i sekte'lerde sekte yapılırken ◦ harfi telaffuz edilmeli, nefes almaksızın bir elif miktarı durularak sonraki kelimeye geçilmeli.

ÖRNEK SORULAR

- (I) Sâkin mîmin izharı
- (II) Sâkin nûn ve tenvinin izharı
- (III) İzhâr-ı Şefevî
- (IV) İzhâr-ı Kameriyye

Bunlardan hangisi/hangileri izhar çeşitlerindedir?

- A) I ve II
- B) III ve IV
- C) I, II ve IV**
- D) I, II ve III
- E) I, III ve IV

ÖRNEK SORULAR

Sekte ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Sekte, tilavet esnasında nefes almadan sesi kesmek demektir.
- B) Sekte vakf halinde uygulanır.
- C) İmâm-ı Âsım'ın Hafs rivayetine göre Kur'an'da 6 tane sekte vardır.
- D) Sektenin zamanı normal olarak bir elif miktarıdır. Okuyuştaki sürata bağlı olmayıp, tahkîk, tedvîr ve hadre göre değişmez.
- E) Sekte, rivayet ve nakille mukayyedir. Bu konuda zayıf/sihhatinde şüphe bile olsa var olan rivayete itibar edilir.

ÖRNEK SORULAR

İmâm Âsım'ın Hafs rivayetine göre aşağıdaki sûrelerden hangisinde sekte yoktur?

- A) Kehf
- B) Necd**
- C) Yâ Sîn
- D) Kiyâme
- E) Mutaffifîn

ÖRNEK SORULAR

هُوَ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ

(Zümer, 39/4)

Bu ayette aşağıdaki tecvîd kurallarından hangisi yoktur?

- A) İklâb
- B) Lafzatullâh (kalın okunur)
- C) Hükmü'r-râ
- D) İzhâr-ı kameriyye
- E) İdgâm-ı misleyn bilâğunne

